

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ	13
ΛΙΒΥΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ - ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΘΗΡΙΑ	25
Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ	47
ΟΙ ΚΕΛΤΕΣ	53
Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΣΕΛΛΑΣΙΑΣ	67

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εγώ, ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης, γεννήθηκα στη Μεγαλόπολη και έζησα την εποχή που οι Ρωμαίοι έβαζαν τα θεμέλια της μεγάλης αυτοκρατορίας τους – τότε που κατέλαβαν και την Ελλάδα. Όταν οι Ρωμαίοι μπήκαν στην Πελοπόννησο και κυριέψαν τη Μεγαλόπολη, πιάστηκα αιχμάλωτος και κατέληξα όμηρος των κατακτητών στη Ρώμη. Εκεί άρχισα να γράφω την ιστορία της οικουμένης μέχρι την εποχή μου.

Από τα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου ο γνωστός κόσμος είχε απλωθεί ανατολικά. Στον καιρό μου¹, με την άνοδο των Ρωμαίων, άρχισε να απλώνεται και δυτικά. Μεγάλοι δρόμοι ένωναν πολύβουες πόλεις από την Ανατολή μέχρι τη Δύση. Γοργά πλοία διέσχιζαν τις θάλασσες τραβώντας για τα πιο μακρινά λιμάνια της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου.

¹ Τον 2ο αιώνα π.Χ.

Αγαπητοί αναγνώστες μου, μικροί και μεγάλοι, να ξεκαθαρίσουμε πρώτα απ' όλα το εξής: η διαίρεση του κόσμου πρέπει να γίνεται πάντοτε με βάση τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα: Ανατολή, Δύση, Νότο και Βορρά. Αν τοποθετήσουμε τα γνωστά μέρη σε ένα από τα τέσσερα αυτά σημεία του ορίζοντα, ακόμα κι αν μας είναι άγνωστος ένας τόπος, ξέρουμε τουλάχιστον προς τα πού πέφτει.

Ο κόσμος της εποχής μου διαιρείται σε τρία τμήματα, σε τρεις ηπείρους: η μία ήπειρος λέγεται Ασία, η άλλη Αφρική, η τρίτη Ευρώπη. Οι τρεις αυτές ήπειροι απλώνονται κυκλικά γύρω από τη Μεσόγειο Θάλασσα. Λέγεται Μεσόγειος γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο: επειδή βρίσκεται στη μέση της γης.

Οι ήπειροι χωρίζονται η μία από την άλλη με φυσικά σύνορα, που είναι συνήθως τα μεγάλα ποτάμια ή αλλού οι **πορθμοί**, οι στενές λωρίδες θάλασσας δηλαδή. Έτσι, οι τρεις ήπειροι που ανέφερα έχουν για σύνορα τον ποταμό Τάναϊ² στη Σκυθία, τον Νείλο στην Αίγυπτο και τον πορθμό των Ηράκλειων Στήλων³ στην έξοδο της Μεσογείου προς την Έξω Θάλασσα⁴.

Η Ασία λοιπόν βρίσκεται ανατολικά, ανάμεσα στον Νείλο και στον Τάναϊ, και κατέχει κάτω από τον ουρανό την περιοχή που εκτείνεται από τα βορειοανατολικά μέχρι τα νότια. Πέρα από τη γραμμή αυτή ανατέλλει ο ήλιος.

Η Αφρική εκτείνεται νότια, από τον Νείλο μέχρι τις Ηράκλειες Στήλες, και κατέχει κάτω από τον ουρανό την περιοχή από τα νότια μέχρι τα νοτιοδυτικά και δυτικά, όπου δύει ο ήλιος – στις Ηράκλειες Στήλες δηλαδή.

Αυτά τα δύο τμήματα, η Ασία και η Αφρική, βρίσκονται στα νότια της Μεσογείου και απλώνονται από τα ανατολικά προς τα δυτικά. Η Ευρώπη βρίσκεται στα βόρεια, ακριβώς απέναντί τους, και εκτείνεται και αυτή από τα ανατολικά προς τα δυτικά. Το μεγαλύτερο και πλατύτερο μέρος της βρίσκεται στα βόρεια, ανάμεσα στους ποταμούς Τάναϊ και Νάρβωνα⁵. Ο Τάναϊς κυλάει στα ανατολικά μέρη της Ευρώπης και ο Νάρβων στα δυτικά, λίγο δυτικότερα από τη Μασσαλία και τις εκβολές του Ροδανού ποταμού.

Την περιοχή του ποταμού Νάρβωνα την κατοικούν οι Κέλτες μέχρι τα Πυρηναία, τη μεγάλη οροσειρά που εκτείνεται αδιάσπαστα από τη Μεσόγειο μέχρι την Έξω Θάλασσα. Τα Πυρηναία χωρίζουν την Ιβηρία από τη Γαλατία. Η Ιβηρία αρχίζει από τα Πυρηναία και, προχωρώντας νότια μέχρι τις Ηράκλειες Στήλες, περιβρέχεται από τη Μεσόγειο Θάλασσα. Μετά τις Ηράκλειες Στήλες η Ιβηρία περιβάλλεται από την απέραντη Έξω Θάλασσα.

² Ο Τάναϊς είναι ο σημερινός ποταμός Ντον στη Ρωσία.

³ Οι Ηράκλειες Στήλες είναι ο σημερινός πορθμός του Γιβραλτάρ.

⁴ Η Έξω Θάλασσα είναι ο σημερινός Ατλαντικός Ωκεανός.

⁵ Ο Νάρβων ή Άταξ είναι ο σημερινός ποταμός Ωντ στη νοτιοδυτική Γαλλία, κοντά στην πόλη Ναρμπόν. Πηγάζει από τα Πυρηναία.

Ο πορθμός των Ηράκλειων Στηλών βρίσκεται στις εσχατιές του κόσμου. Πολύ λίγοι άνθρωποι έχουν ταξιδέψει πέρα από τις Ηράκλειες Στήλες στην Έξω Θάλασσα' πληροφορίες από εκεί έχουμε μόνο για τα βρετανικά νησιά, όπου γίνεται μεγάλη κατεργασία κασσίτερου. Το κομμάτι της Ιβηρίας που βρίσκεται προς την Έξω Θάλασσα δεν έχει όνομα ούτε ξέρουμε πολλά γι' αυτό, γιατί έχει ανακαλυφθεί πρόσφατα και το κατοικούν λαοί βάρβαροι και πολυάριθμοι.

Δεν ξέρουμε πολλά επίσης και για άλλα δύο μέρη του κόσμου μας. Το ένα είναι στην ανατολική άκρη, εκεί που ενώνεται η Ασία με την Αφρική. Το μέρος αυτό λέγεται Αιθιοπία και κανένας μέχρι σήμερα δεν μπορεί να πει αν συνεχίζεται στα νότια με στεριά ή βρέχεται από θάλασσα.

Άλλο τόσο άγνωστο μέχρι τώρα είναι και το βορινό τμήμα της Ευρώπης, που εκτείνεται από τον Τάναϊ μέχρι τον Νάρβωνα. Εκείνα τα μέρη σκεπάζονται από απέραντα σκοτεινά δάση και πολλά χιόνια. Τα κατοικούν βάρβαροι λαοί, και όσοι διηγούνται διάφορες ιστορίες γι' αυτές τις χώρες δεν έχουν δει τίποτε με τα μάτια τους και λένε απλώς παραμύθια.

Εγώ, ο Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης, είπα όλα τα παραπάνω για χάρη των μικρών και μεγάλων φίλων μου που αγνοούν αυτά τα μέρη. Έτσι, η διήγησή μου δεν θα τους φαίνεται ακατανόητη. Γιατί, όπως στρέφουμε πάντοτε τα μάτια μας προς το πράγμα εκείνο που μας το δείχνουν με το δάχτυλο, έτσι πρέπει και με το μυαλό μας να στρεφόμαστε και να παρατηρούμε πάντοτε τους τόπους που αναφέρει η διήγηση. Ας τα αφήσω όμως τώρα αυτά και ας αρχίσω την εξιστόρηση των γεγονότων.

Ο Πολύβιος, γιος του Λυκόρτα, σε κάθε στεριά και θάλασσα τριγύρισε.